

Oslo, 5. november 1953.

Herr professor Guttorm Gjessing,

Hole

Universitetet, O s l o .

Jeg må be om unnskyldning for at jeg uten videre henvender meg til hr. Professoren med nedenstående.

Under et opphold på Ringerike i sommer hos hr. bileier Y. Pålerud, Steinsferdingen (Vannførehjemmets Stoppested, Hønefossruta) ble jeg straks ved min ankomst slått av formen på endel steiner som lå løse opp i dagen, delvis i innkjørselen, delvis i en haug foran uthuset på eiendommen. Jeg gikk stadig og plukket opp steiner og betraktet dem, og ble etterhånden mere og mere overbevist om at steinene var tildannede (tilhoggede) redskaper eller våpen. Under lesning av visse bøker for et annet problem som jeg har vært interessert i i en tid, har jeg også stadig prøvet å trekke sammenlikninger med steinene på Påleruds eiendom, og det ble etterhånden til at jeg tok med meg noen steiner for videre granskning. Disse steiner oppbevarer jeg inntil videre her. Jeg tviler nu ikke lenger på at de skriver seg fra Steinalderen.

Jeg har forsøkt å avbilde steinene, da jeg ikke besidder noe fotografiapparat som egner seg til nøyaktig fotografering. Avbildningene finnes vedlagt, men er på ingen måte helt eksakte, dertil ville medgå mere tid enn jeg i øyeblikket disponerer. Jeg ville være meget glad for å kunne oversende steinene til en sakkyndig for grundig granskning. (Jeg synes selv at særlig 1, 2, 4, 5, og 7 er flotte.)

Der er på samme sted (hos Y. Pålerud) videre lagt i en kasse ved uthuset endel steinredskaper, eller fragmenter derav, bl.a. fragmenter av to store økser⁺⁺⁺, det ene fragment formodentlig også inneholdende fossiler, samt en sten som er runn på undersiden (og glatt), mens overflaten er ru. Stenen er halvkuleformet - kanskje en slipestein eller glattestein eller stein for formaling av korn? Dessuten var der en nokså liten, kølleliknende sten (uten hull), samt mange andre fragmenter. Dette var så store og så mange sten at jeg fant det best at de ble på stedet, men jeg har bedt Påleruds om ikke å kaste dem foreløpig. (Jeg tror også jeg har sett store pilespisser (to stk.) av skifer liggende foran garasje)

Eierne fortalte at da de ryddet tomten for fem år siden fantes midt inne i bakken en diger runn sten (jfr. V. Wanscher: La Langue Etrusque Renait, K. havn 1951, s. 16 - Les Cippes Funéraires), uten at eierne nu kunne si hvor den ble av.

Der vokser på tomten usedvanlig vakre furutrær hvor grenene vokser rett ut fra stammen, de er på en måte fyldigere og frodigere enn de furutrær en vanlig ser. Der har vært et oppkomme eller en kilde, og det ser ut som om der tidligere kan ha vært en lund med kilde på stedet. Alt skulle være egnet for offersted, også beliggenheten, rett opp fra Steinsfjorden i noen høyde.

+++ (dine synes jeg nærmest ser ut til å være sterkt forstærkede re-produksjoner av bronse økser som avbildet i Foer til Univ. Oldsaksamlingen, 1932, Pl. XVI. De øverste runne stykker er slått av, men ses tru de finnes i steinsamlingen foran uthuset.

(Noe som likner skålgroper finnes helt nede ved vannkanten.) På den annen side av Steinsfjorden høyt oppe i fjellet under Gyrihaugen er der et lysere stenfelt i fjellveggen, som en kan få til å likne en hest med rytter. Populært kalles det "Hellig Olav tilhest" eller noe lignende.⁺) Like i nærheten av ovennevnte eiendom finnes en pytt som kalles "Jøgerpytten" som inneholder vann der sies å være helbredende ved sykdom (vannet ~~xxx~~ skal vistnok inneholde svovel.

I selve bakken umiddelbart ovenfor Påleruds hus stikker der ennå frem en svær og tykk⁺⁺ sten av samme gnistrende stensort som avbildning 7, likesom der sikkert er en stor rikdom på emner av forskjellige sorter stein, også meget vakre steinsorter.

Der kan på stedet i gammel tid både ha vært offersted og/eller verksted for redskap og våpen.

Tomten ble i sin tid av Påleruds kjøpt av Stein Gård.

Jeg vil selvfølgelig gjerne avlevere steinene, om de har interesse for Oldsaksamlingene eller andre.

(Riksarkivet)

Min søster, arkivar Dagny Jørgensen, som jeg bor hos, tar gjerne imot telefonisk svar på denne henvendelse. Ellers er min adresse å finne nedenfor.

Ar b ø d i g s t

Pål Ludvig Jørgensen
 adr. *Olufsdal Barndttsleip II*, *Bløkkle B.*,
Lulighet 21,
nei m. 3677, Lambertseter.

P.S. De steiner som ennå befinner seg hos Påleruds står kanskje i fare for atter å forsvinne i jorden, da Pålerud akter å fylle ut tomten ved uthuset for å bygge garasje, og samler stein til dette. Noen stein finnes ennå utenfor uthuset "i dagen", så når snøen kommer vil de vel ikke bli synlige før til våren igen. Pålerud har telefon

+) Tidligere tider kan kanskje ha ment å se f.eks. Odin i skikkelsen.

++) firkantet, tilhogget

*Sendes Oldsaksamlingen som retts
 vitnemunde*

UNIVERSITETETS ETNOGRAFISKE MUSEUM
 FREDRIKSGATE 2 9/11-53
 OSLO - NORWAY

Autorm Jørgensen

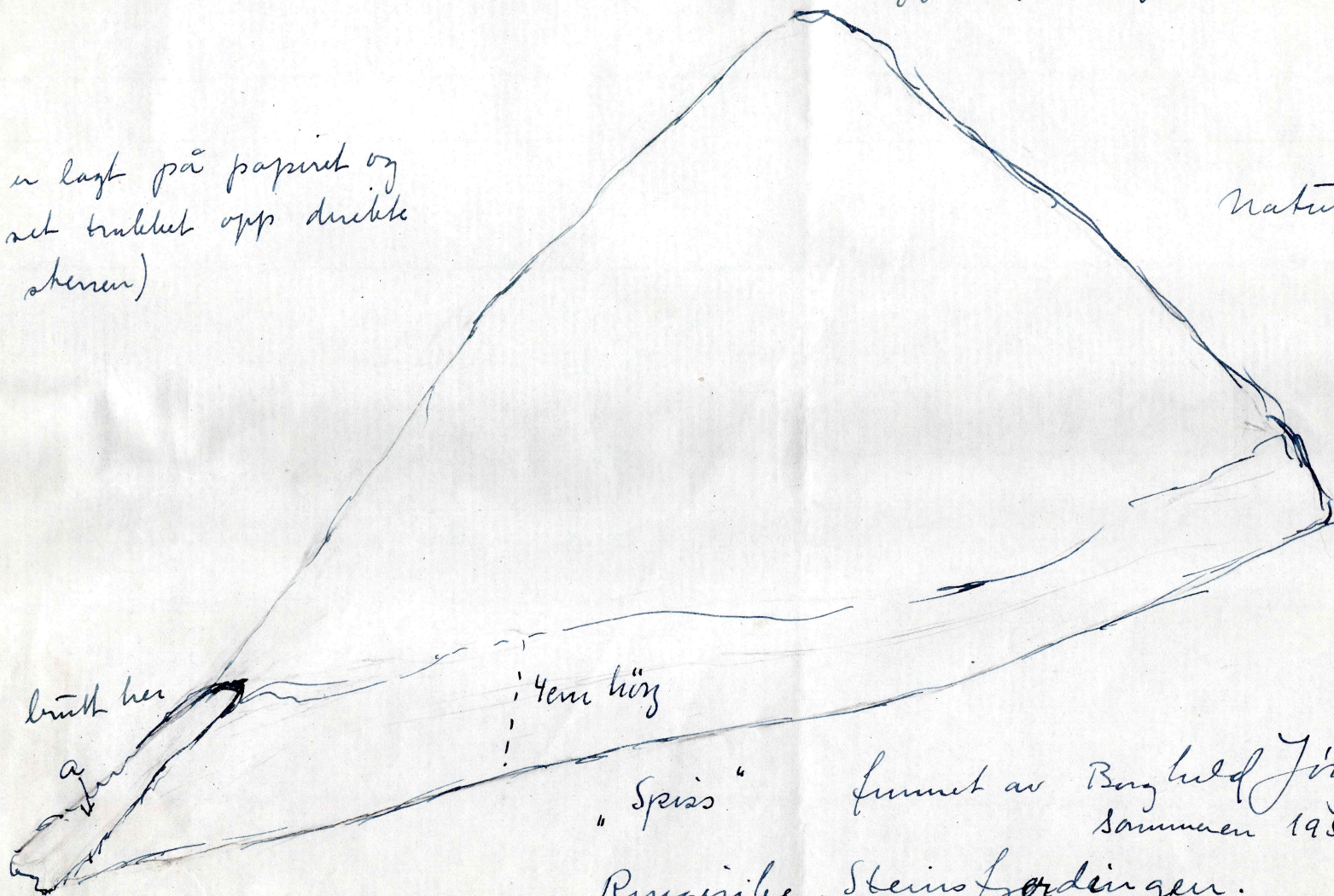
1. (Nøstret ?) (Tennestypen ? S. Gjessing: Stenvalden i Nordnorge, s. 111 fig. 69 ?)

(S. Gjessing: Norges Stenvalde, s. 82, fig. 1. ?)

(ved a er overflaten ru, ellers er stenen og kantene glatt, og dekket av et fast, tynt og jevnt jordlag.)

(Stenen er laget på papir og omrisset trukket opp direkte etter stenen)

Naturlig størrelse.

"Spiss" funnet av Bergtold Jørgensen
sammen 1953 på

Ringsrike, Steinsfjorden.
(Varmfjellens stoppested, Hønefossruta)

Tomten og eierdommen tilhører Oleiv G. Pålsson.
Beliggenhet umiddelbart ved buss-stoppestedet.

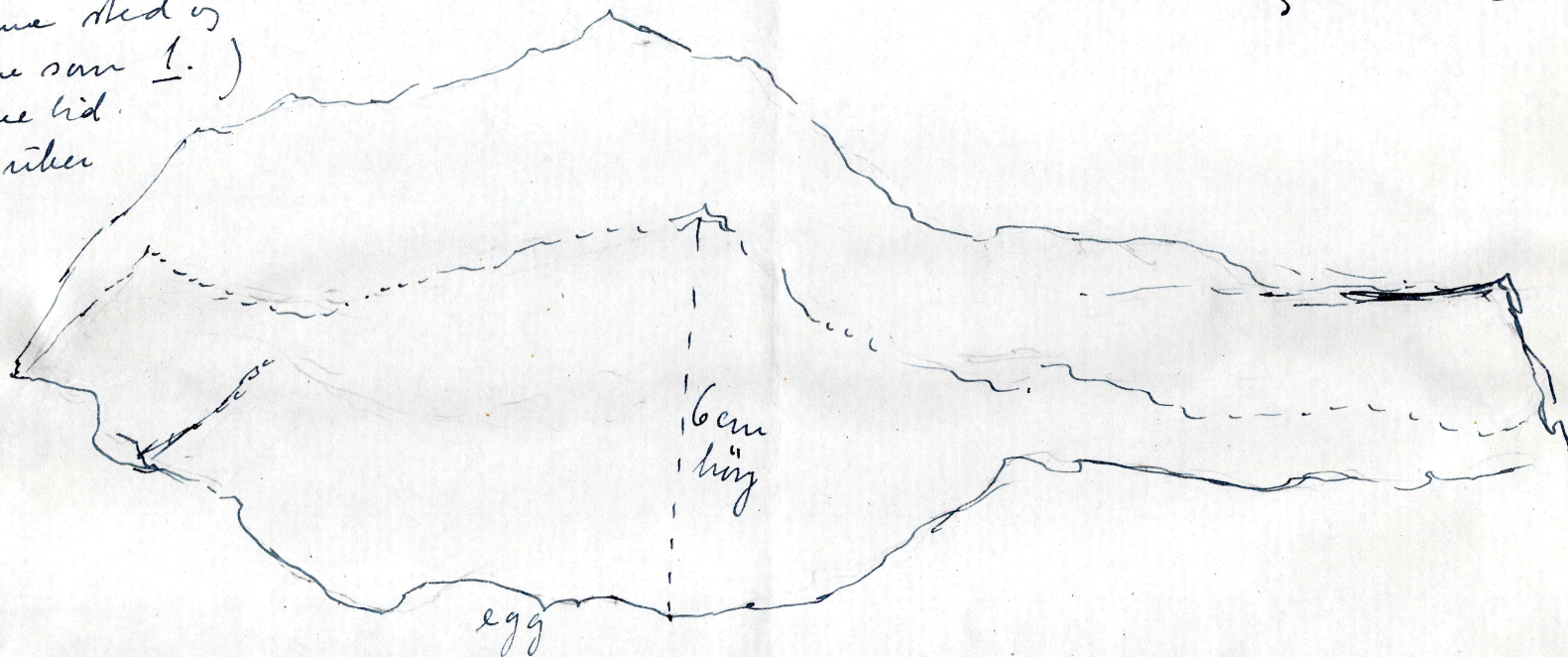
2.

Mandelformet flutkniv². (overflaten leke dekket av jordlag)

(Teget² som 1.)

(funnet på samme sted og
av den samme som 1.)
og til samme tid.

(kanstige noen riber
tidligere)

Ringsaker, Steinsfyndene.

Sommeren 1953.

B. Jørgensen fant den siste leke
avbildet hos O. Montelius:

Sveriges Historia, Fartiden (1948)

s. 8, fig. 3.

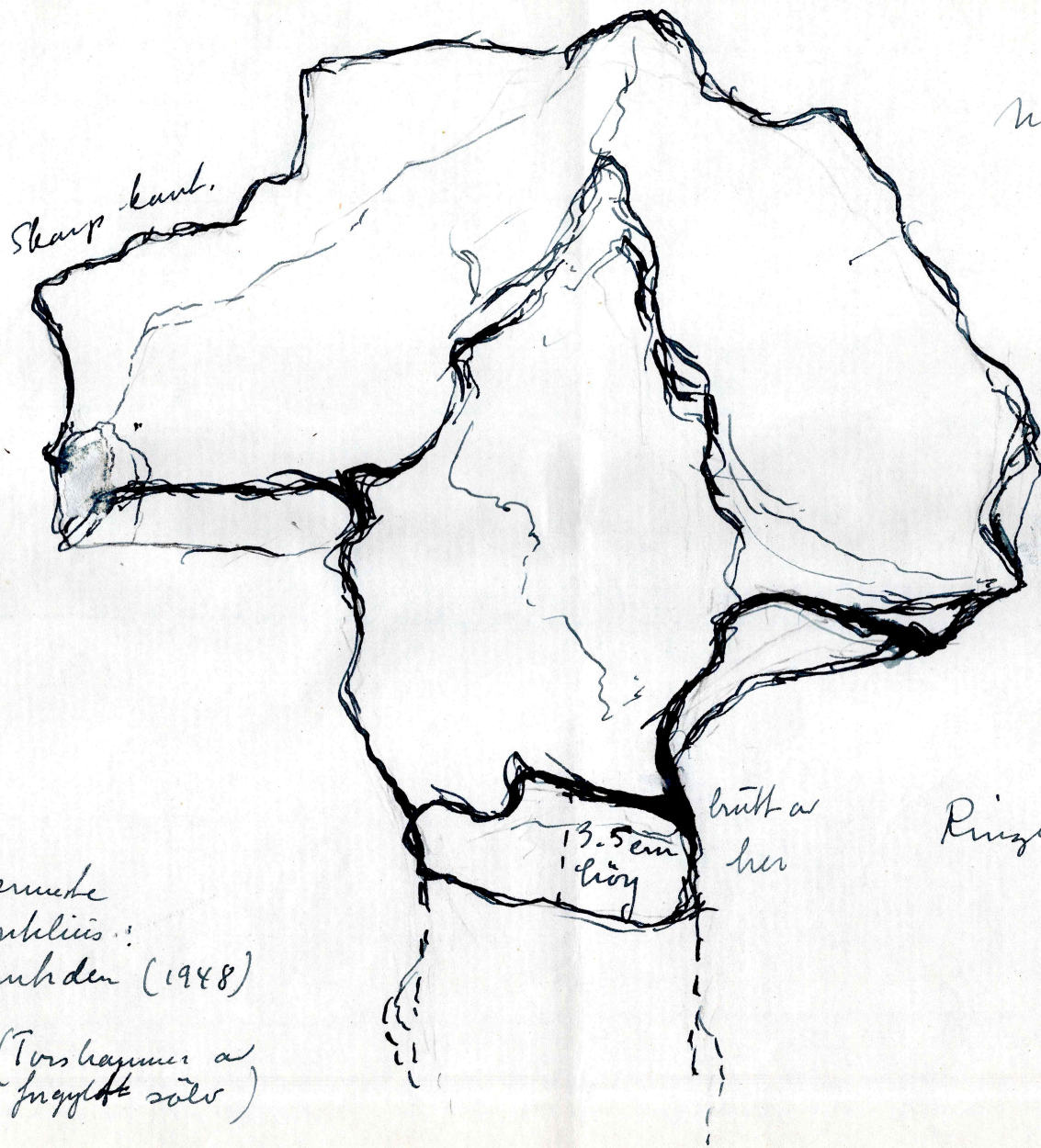
3.

Tors hammer av flint ?

(mest tynt, fast juddag særlig på høyre side av overflaten).

(Tegnet som 1.)

(Frukt som 1.)

Naturlig størrelse.

B. Jørgensen fant den mereste
avbildning hos O. Montelius:
Svensk Historia, Fornheden (1948)

S. 392, fig 296 (Tors hammer av
fingert sølv)

Ringerike, Steinsjerdningen)

Sommeren 1953

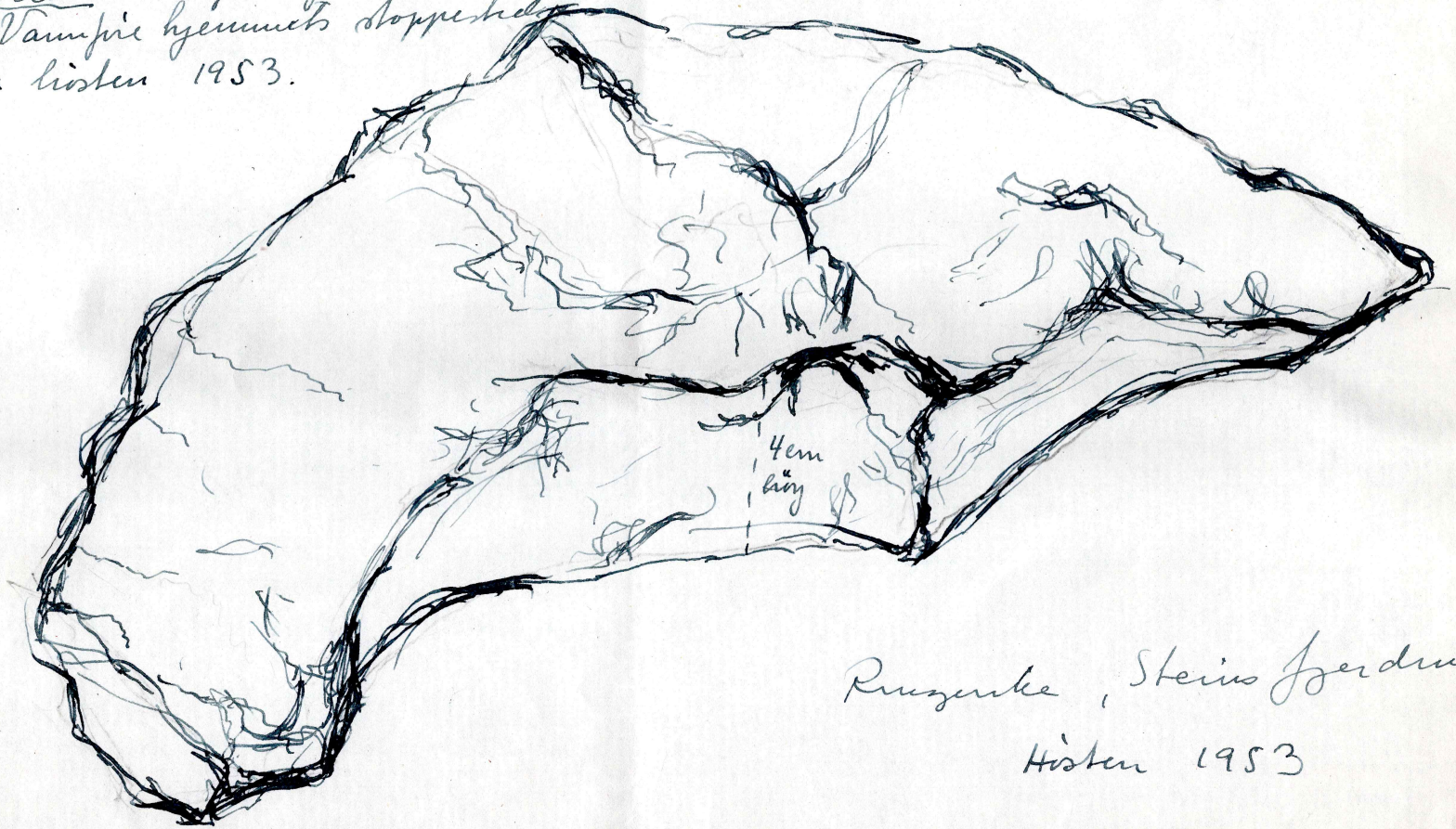
4. Steinflut²) reds kapp. Hake²

Omflaten dekket av et fast, tynt, jevnt jordlag.

Tegnet som 1.

Funnet på Landeveien utenfor Y. Pålenss erendrom
umiddelbart ved Vampire hyemmens stoppsted
av Benfried Jørgensen høsten 1953.

naturlig størrelse

Ruzenke, Steins Jerdruzen
Høsten 1953

Den stene liket fast B.-J. avbildet hos
A. Nimmadal: Store Ase Fossils in Finnmark. (1929) s. 5, fig 4
(G. Gjesang: Norges Steinbilder, 2. 213, fig. 3 ?)

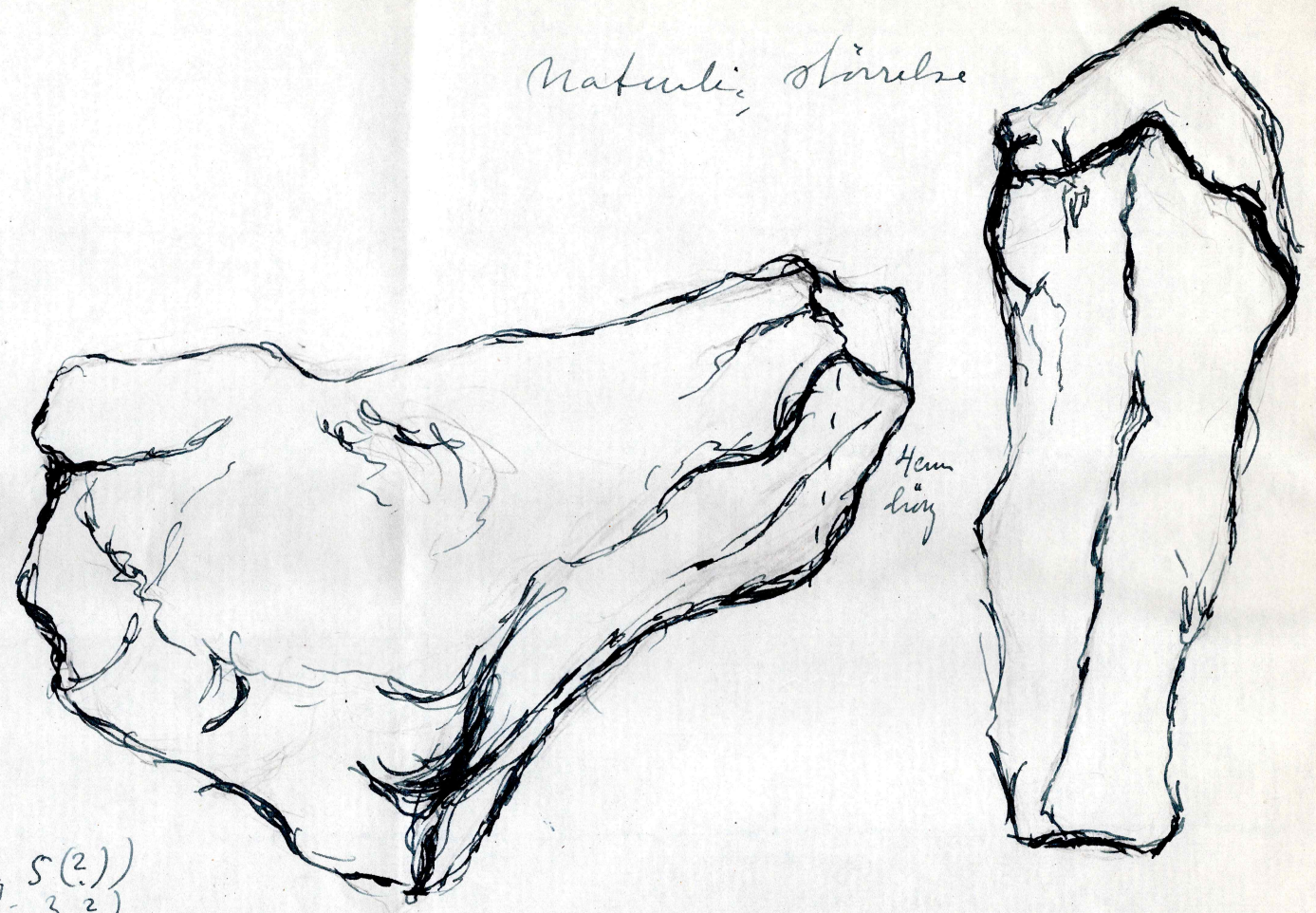
5.

Flintötes? Tydligt profilerad

Överflatan delat av ett tunt, tynt, fast jordlag.

Reynat som 1.
Finnat som 1.

Naturlig storlek

(O. Montelius!
Sveriges Historia. Fornheden (1948), s. 10, fig 5 (2))
(S. Gjessing: Norges Steinalder, s. 37, fig. 3 2)
— " — — " — s. 88, fig. 18 2) B

(Pruyette, Steinsfyndungen, Sommeren 1953)

(Sml. også V. Gordon Childe; Prehistoric Megaliths in Europe (1950)
Kopper øler etc. s. 123, fig. 97.)

6.

Stærre klapp.

Overflaten helt dekket av et tynt fast jordlag.

Tegnet som 1.
Funnit som 1.

"høyeste høyde
her (3.5 cm)"

slykt her!

brukt av
her!

Redskapet virker glatt og jevnt som 1.
(de mellomliggende mere rø, yngre (jærket?))

Ruzyukha, Stenis ferdrugein
sommeren / høsten 1953.

(Kan dette være et leikende redskap som 4, ² det virker meget glattere!
men har endel av den samme
leikmugen, dette kommer ikke
frem på tegningen)

7.

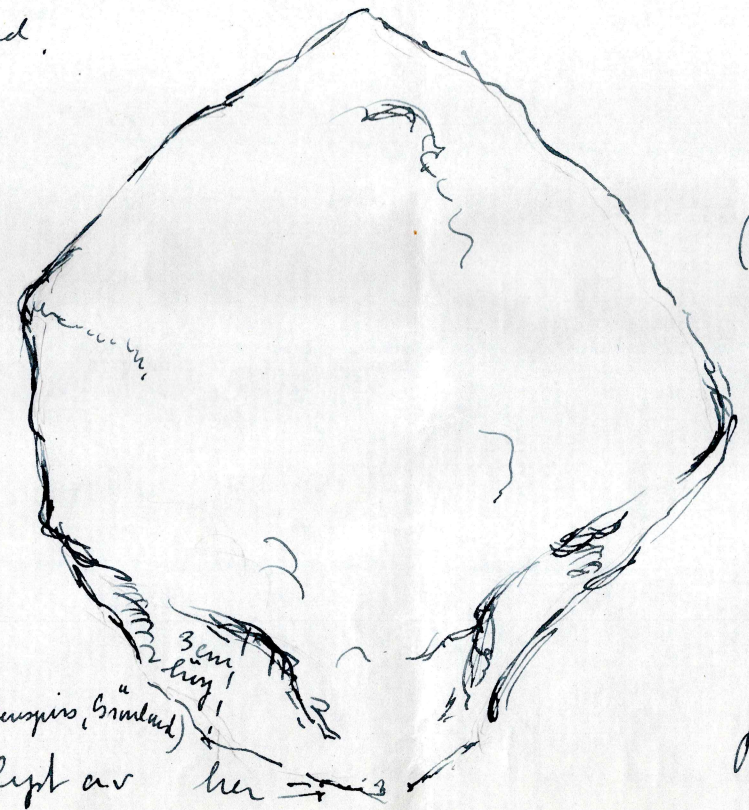
Palespiss ?
Spydspiss ?

Dysp. gulhvilt stensatt, tett besatt av skinnende partikler,
som stråler i solen

Øversiden buet, undersiden mere plan.

Teget som 1.

Fannet i mulejirselen hos Y. Pålsson.
Dannet fire byermuts stoppeted.

Naturlig størrelse

(virket vel forarbejdet, fulholdsvis
jevn og glatt.)

(O. Montelius i Forthiden (1948)
Svenska Historiska s. 32, fig. 32 (spyd m. stenspiss, Grönland)
Dykt av her

P. Ruge erke. Stens fjerdungein
sommer / høsten 1953.

8.

Kausbyr utbet redskap, men et fragment?

B.J.

Jeg har tatt det med, fordi det kan hende på
oversiden bare spor av "ornamenter".

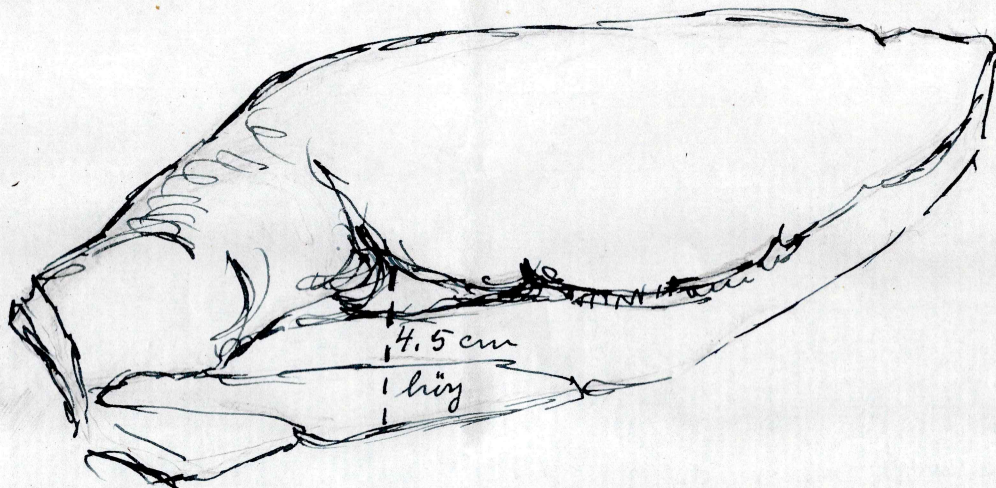
Overflate dekket av et tynt, jevnt jordlag.

Undersiden er plan.

Naturlig størrelse

Sequel som 1.

Finnst som 1.

Ringerike, Steinsfjerdungen

Sommeren/høsten 1953.

(Sogna blokker, fragmenter av rødaktig, (tillmygget?)
stein, som ligger i en haug ved
utløst hos Pålrud. Interessante
stein er også anvendt i muren, borte
P's hus.)

9. Videre har B.J. tatt vare på endel glatte, runne småstein - hvorav der er rikelig på stedet - som muligens har vært amuletter, noen er kanskje formet som et øye. Videre to fragmenter, som kanskje også har sport av "ornamenter". (Den sorte fargen på det ene fragment er fremkommet ved at steinen har fått vann på seg hos B.J.)

Videre en liten stein som er plukket opp fra landevæien ved Ruud Gård (like i nærheten).

Mikrolith ?

Naturlig størrelse.

Muligens flint, isprengt en lysere sten.